

Matovičovmu balíku hrozí stopka

ÚSTAVNÉ PRÁVO

Zákondarca schválil prorodinný (protiinlačný) balík v skrátrenom legislatívnom konaní. Veto prezidentky Zuzany Čaputovej prelomil. Tá má voči nemu celú radu výhrad, preto podala sťažnosť na ústavný súd.

Lukáš Mareček ©hn
lukas.marecek@mfraslovenskavia.sk

Pomoc z dielne ministra financií Igora Matoviča najprv narazila na výhrady najvyššej hlavy štátu. V parlamente však opakovane našla svojich priaznivcov, a tak dostal protiinlačný balík zelenú, a to dokonca obidením klasického procesu schvaľovania. „Vzhľadom na finančný objem balíčka je neakceptovateľné prijať ho bez rozpočtového krytia, bez vyčíslenia jeho dosahov a prakticky bez diskusie,“ uvádza prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová a upozorňuje, že zníženie prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na polovicu v čase, keď namiesto rodiča prijíma tieto dávky osobitný príjemca, je diskriminačné a trestá dieťa za to, že si jeho rodič neplní povinnosti.

Skrátané konanie

Obsahom zákona podľa prezidentky porušil ústavné pravidlá rozpočtovej zodpovednosti a transparentnosti. Zároveň sa domnieva, že došlo k zneužitiu inštitútu skrátaného legislatívneho konania, ktorý mal byť v tomto prípade použitý v rozpore s Ústavou SR, keďže neboli splnené zákonné predpoklady na jeho uplatnenie.

Okrem procesu prijatia sa tak bude posudzovať aj súlad s ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti. Prostriedky na financovanie opatrení totiž majú putovať z tých, ktoré pôvodne smerovali do rozpočtov územnej samosprávy. Teda uvažovať možno aj o tom, či nedošlo k neprimeranému zásahu do jej práv. Stranami konania budú prezidentka a parlament.

Vládu SR ako vedľajšieho účastníka zastupí ministerka spravodlivosti. Po prijatí veci súd súdey vyžiada od všetkých stanoviská. Nasledovať bude verejná pojednávanie.

Súd môže účinnosť balíka pozastaviť

V konaní môže ústavný súd rozhodnúť o pozastavení účinnosti zákona. Môže rozhodnúť, ak napaďnutý zákon ohrozí základné práva a slobody, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny neopraviteľný následok.

Zákon v súčasnosti ešte nie je účinný. Avšak vzhľadom k tomu, že konanie pravdepodobne bude trvať dlhšie ako do konca roka, tak by mal účinnosť nadobudnúť počas jeho priebehu. A tak aj v prípade, ak by ústavný súd napokon rozhodol o jeho súlade s ústavou, je možné, že súd preventívne počas priebehu konania účinnosť balíka pozastaví.

Vyplatenie dávok od januára, ako to predpokladá schválený balík, je tak reálne ohrozené.

Parlament bude mať pol roka

V prípade, ak by ústavný súd napokon rozhodol, že prijatý balík je neústavný, tak bude mať parlament pol roka nato, aby odstránil vytknuté nedostatky. Ak by tak neurobil, tak zákon stráca platnosť.

Tu je potrebné odlišovať platnosť a účinnosť zákona. Platnosť znamená, že zákon bol riadne prijatý, vyhlásený a tvorí súčasť slovenského právneho poriadku. Účinnosť znamená, že zákon vyvoláva zamýšľané právne následky. Teda vznikne nárok na krúžkové a podobne. Strata platnosti znamená, akoby bol zákon zrušený. Nebolo by tak už možné „iba“ opraviť vytknuté nedo-

Je možné predpokladať, že ústavný súd o neústavnosti zákona nerozhodne len z dôvodu procedurálnych pochybení. FOTO: TASR/M. Baumann

statky, ale musel by byť prijatý úplne nový.

Je skrátané legislatívne konanie neústavné?

Zákony sú prijímané v riadnom alebo v skrátanom legislatívnom konaní. Za normálnych okolností je návrh zákona schvaľovaný v troch čítaniach, ktoré majú medzi sebou stanovené časové odstupy. Ich účelom je aj umožniť poslancovi pripraviť sa na diskusiu o prípadných zmenách a rozhodnúť sa, či návrh zákona schváliť.

V prípade skrátaného konania je možné právny predpis schváliť hoc aj v priebehu jedného dňa. Podľa zákona o rokovacom poriadku Národnej rady možno k nemu pristúpiť za mimoriadnych okolností, ako je ohrozenie ľudských práv alebo pri hrozbe značných hospodárskych škôd.

Keďže je na parlamente, či rozhodne v skrátanom konaní, nie je vylúčené ani zneužitie

Ak dôjde k schváleniu návrhu zákona napriek procedurálnym pochybeniam, treba vychádzať z toho, že zákon bol riadne schválený.

Ústavný súd SR

tohto inštitútu, aj keď nie sú naplnené podmienky rokovacieho poriadku. Ján Podmanický v časopise Slovenskej akadémie vied už v roku 2012 konštatoval, že „slovenská legislatívna prax využíva inštitút skrátaného legislatívneho konania oveľa častejšie ako by bolo vhodné“. Nejde tak len o problém súčasnej vlády.

Podľa Via Iuris „doteraz Ústavný súd SR nepovažoval iba samotné nedodržanie legislatívneho procesu za dostatočný dôvod pre to, aby nejaký zákon vyhlásil za protiuústavný. Bude teda zaujímavé sledovať, ako sa v tomto prípade s otázkou (ne)dodržania podmienok pre schválenie zákona v skrátanom legislatívnom konaní vysporiada, ak prijme ústavnú sťažnosť prezidentky na ďalšie konanie“.

Pohľady dvoch ústavných súdov

Je možné predpokladať, že Ústavný súd Slovenskej republiky o neústavnosti nerozhodne

len z dôvodu procedurálnych pochybení.

Už v minulosti sa totiž vyjadril, že „pochybenia v postupoch Národnej rady pri rokovani o návrhoch zákonov sú pochybeniami, ktoré sa majú a musia odstrániť alebo napraviť samotným postupom Národnej rady alebo jej orgánov... Poslednou možnosťou na nápravu ich procedurálnych pochybení je podľa názoru ústavného súdu hlasovanie poslancov o návrhu zákona... ak počas tohto hlasovania dôjde k jeho schváleniu, napriek pretrvávajúcim procedurálnym pochybeniam v predošlých štádiách zákonodarného procesu, treba vychádzať z toho, že zákon bol riadne schválený“.

Nie je ale vylúčený ani príklad k odvážnejšiemu postupu, aký má jeho český náprotivok, ktorý v podobných prípadoch uviedol, že je povinný skúmať pri rozhodovaní o ústavnosti zákona aj či bol zákon prijatý ústavne predpísaným spôsobom.

ROZHOVOR

Preventívnu reštrukturalizáciu firma využije pred úpadkom

Národná rada 16. marca tohto roka prijala nový zákon o riešení hrozaceho úpadku. Účinný je od 17. júla. O tom, čo právná úprava prináša, sa HN rozprávali s advokátom Martinom Provazníkom z advokátskej kancelárie bpv Braun Partners.

K akým zmenám konkurzov a reštrukturalizácií dochádza?

Ide o viaceré významné zmeny. Napríklad s účinnosťou od 17. júla 2022 dlžník, ktorému hrozí úpadok v najbližších 12 kalendárnych mesiacoch, pokiaľ nie je v procese verejnej preventívnej reštrukturalizácie, nebude môcť

plniť splatnú peňažnú pohľadávku vo väčšom rozsahu ako do výšky, aká by na veriteľa pripadala v prípade konkurzu. Taktiež sa rozširujú a precizujú povinnosti dlžníka – právnickej osoby a jeho štatutárneho orgánu, napríklad podať návrh na konkurz nielen z dôvodu predĺženia, čo je situácia, ak hodnota záväzkov presahuje majetok, ale dlžník bude povinný podať na seba návrh na konkurz aj v prípade, ak bude neschopný plniť 90 dní po lehote aspoň dva peňažné záväzky. Zväčšuje sa tak počet dlžníkov, ktorí sú povinní podať návrh na konkurz o tých, ktorí doteraz neboli

predĺžení, ale „len“ platobne neschopní. Celkovo je nutné povedať, že štatutár dlžníka bude musieť od júla konať omnoho skôr ako doteraz, de facto musí začať konať, ak je len náznak úpadku v najbližších 12 mesiacoch. Novinkou je aj jeho povinnosť vyhľadať pomoc odborníka, ak nemá dostatok vedomostí a skúseností.

Kedy hovoríme o preventívnej reštrukturalizácii?

Túto je možné začať len vtedy, ak je dlžník vo fáze, keď ešte len hrozí úpadok. V opačnom prípade, ak už je v ňom, je možná len

klasická, čiže formálna reštrukturalizácia.

Pre koho ju odporúčate?

Preventívnu reštrukturalizáciu určite odporúčam spoločnostiam, ktorým hrozí úpadok a majú ročný obrat aspoň v sedemciferných číslach. Ak ide o tie s menším obratom, zvažoval by som konkurz. Je to však prvý náhľad na vec. Prax ukáže mnoho. Vždy však stojí za to, aby sa podnikateľ sám alebo s poradcom detailne pozrel na všetky možnosti a zvažoval aj preventívnu reštrukturalizáciu. Kľúčom k úspechu bude sledovanie finančnej situácie. (LM)